

Näringsutskottets betänkande 2025/26:NU2

Utgiftsområde 19 Regional utveckling

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslag för 2026 inom utgiftsområde 19, som uppgår till ca 4,9 miljarder kronor. Därmed avstyrker utskottet de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner. Utskottet tillstyrker också regeringens förslag till bemyndiganden om ekonomiska åtaganden.

I betänkandet finns fyra särskilda yttranden (S, V, C, MP). Ledamöterna från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet avstår från ställningstagande när det gäller budgetbeslutet och redovisar i stället sina överväganden i särskilda yttranden.

Behandlade förslag

Proposition 2025/26:1 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling.

Fyra yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

 Ärendet och dess beredning.....4

 Budgetprocessen i riksdagen4

 Betänkandets disposition5

Utskottets överväganden.....6

 Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 196

 Utskottets bedömning6

 Statens budget inom utgiftsområde 199

 Utskottets ställningstagande.....15

Särskilda yttranden18

 1. Statens budget inom utgiftsområde 19 (S).....18

 2. Statens budget inom utgiftsområde 19 (V)19

 3. Statens budget inom utgiftsområde 19 (C)20

 4. Statens budget inom utgiftsområde 19 (MP)22

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag.....24

 Propositionen24

 Motioner från allmänna motionstiden 2025/2624

Bilaga 2

Regeringens och motionärernas anslagsförslag25

Bilaga 3

Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden.....26

Tabell

Tabell Regeringens och motionärernas förslag till utgiftsnivåer för
utgiftsområde 19 Regional utveckling 10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Statens budget inom utgiftsområde 19

a) Anslagen för 2026

Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2026 inom utgiftsområde 19 enligt regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:1 utgiftsområde 19 punkt 1 och avslår motionerna

2025/26:3172 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V),

2025/26:3595 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 1,

2025/26:3748 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) och

2025/26:3781 av Katarina Luhr m.fl. (MP).

b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som regeringen föreslår.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:1 utgiftsområde 19 punkt 2.

Stockholm den 9 december 2025

På näringsutskottets vägnar

Tobias Andersson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tobias Andersson (SD), Fredrik Olovsson (S)*, Jesper Skalberg Karlsson (M), Monica Haider (S)*, Josef Fransson (SD), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Marianne Fundahn (S)*, Eric Palmqvist (SD), Isak From (S)*, Kjell Jansson (M), Birger Lahti (V)*, Camilla Brodin (KD), Johnny Svedin (SD), Katarina Luhr (MP)*, Louise Eklund (L), Daniel Vencu Velasquez Castro (S)* och Anders Ådahl (C)*.

* Avstår från ställningstagande, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens budgetproposition 2025/26:1 i de delar som gäller utgiftsområde 19 Regional utveckling och fyra motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2025/26. Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Motionsförslagen finns också i bilaga 1.

I bilaga 2 och 3 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2026 och förslag till beställningsbemyndiganden samt de avvikelser från dessa förslag som Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet föreslår i sina respektive budgetmotioner.

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i ett första steg genom ett beslut fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § tredje stycket riksdagsordningen).

Riksdagen har bifallit regeringens förslag och bestämt utgiftsramen för 2026 för utgiftsområde 19 Regional utveckling till 4 874 201 000 kronor (prop. 2025/26:1, bet. 2025/26:FiU1, rskr. 2025/26:64–65). I detta betänkande föreslår näringsutskottet för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslag och bemyndiganden om ekonomiska åtaganden för utgiftsområdet ska göras genom ett enda beslut. Lagförslag som har en tydlig anknytning till statens budget ska också ingå i beslutet (11 kap. 18 § fjärde och sjätte styckena riksdagsordningen).

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Regeringen ska enligt 10 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) lämna en redovisning i budgetpropositionen av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat om.

I utskottens uppgifter ingår att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333–335).

Utskottet har mot den bakgrunden gått igenom regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 19 i budgetpropositionen. Genomgången är ett underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att regeringens resultatredovisning behandlas först. Därefter behandlar utskottet de förslag i budgetpropositionen och de motionsförslag som gäller statens budget inom utgiftsområde 19.

Utskottets överväganden

Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 19

Inledning

Näringsutskottet har sedan 2015 kontinuerligt följt upp regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen, utgiftsområdena 19 Regional utveckling, 21 Energi och 24 Näringsliv. Den årliga uppföljningen har sedan dess vanligen innefattat en översiktlig genomgång av de mål och indikatorer som används inom respektive utgiftsområde. Därutöver har resultatredovisningens struktur och förhållandet mellan mål, indikatorer och vissa resultat undersökts. Efterföljande år har utskottet följt upp i vilken utsträckning regeringen har beaktat och tillgodosett de synpunkter som utskottet har haft på resultatredovisningen samt redovisat eventuellt nya iakttagelser. Utskottets grupp för uppföljning och utvärdering har under dessa år även vid behov fört en dialog med berörda statssekreterare om regeringens resultatredovisning.

Utskottets senaste iakttagelser och bedömningar redovisades i utskottets budgetbetänkanden för respektive utgiftsområde från budgetberedningen under hösten 2024 (bet. 2024/25:NU1, bet. 2024/25:NU2 och bet. 2024/25:NU3).

Utskottets bedömning

Enligt 10 kap. 3 § budgetlagen ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat om, och redovisningen ska vara anpassad till utgiftsområdena. Målet för den regionala utvecklingspolitiken är utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet (prop. 2019/20:1 utg.omr. 19, bet. 2019/20:NU2, rskr. 2019/20:113).

I likhet med tidigare år vill utskottet framhålla att resultatredovisningen är ett viktigt underlag för riksdagens beredning av statens budget. Det är utskottets uppfattning att resultatredovisningen bör utformas på ett sådant sätt att den bidrar till en ökad förståelse för hur statliga anslagsmedel används och vilka resultat de olika insatserna leder till. Sedan flera år tillbaka pågår en dialog mellan riksdagen och regeringen om utvecklingen av den ekonomiska styrningen och om hur regeringens resultatredovisning till riksdagen kan utvecklas. Enligt utskottet är denna dialog betydelsefull, och den har på flera sätt bidragit till att utveckla och förbättra den resultatredovisning som lämnas i budgetpropositionen. Mot denna bakgrund välkomnar utskottet att regeringen i stora delar har beaktat de synpunkter om resultatredovisningen som utskottet tidigare har lämnat till regeringen. Utskottet är även positivt till regeringens

avsikt att fortsätta att utveckla resultatredovisningen i dialog med näringsutskottet.

Utskottet har detta år dels granskat resultatredovisningen utifrån tidigare framförda synpunkter, dels granskat förekomsten och konsekvenserna av hänvisningar till resultatredovisningsavsnitt inom andra utgiftsområden. I det följande lyfter utskottet först fram sina iakttagelser från genomgången av resultatredovisningen, därefter kommenterar utskottet sin genomgång av regeringens hänvisningar till resultatredovisningsavsnitt inom andra utgiftsområden.

Liksom tidigare år kan utskottet konstatera att resultatredovisningens struktur och redovisningen av resultat och genomförda insatser är tydligt kopplade både till de centrala bedömningsgrunderna, till de strategiska områdena och till de centrala och kompletterande indikatorerna. Detta inklusive tydliga och talande rubriker bidrar till ökad läsbarhet. Utskottet vill även framhålla att det inom detta utgiftsområde tydligt anges från vilket anslag medel har avsatts för att finansiera en viss insats.

Utskottet noterar att regeringen som utlovades i förra årets resultatredovisning har skapat nya kompletterande indikatorer för att följa upp regionalfondsprogrammen för perioden 2021–2027. Förra året införde regeringen nya centrala indikatorer för programmen, och i årets budgetproposition införs ett antal nya kompletterande indikatorer. Det är utskottets uppfattning att redovisningen blir mer gedigen och hålls ihop tydligare av de nya indikatorerna. Utskottet vill vidare framhålla att det generellt är positivt att regeringen successivt gör förändringar i resultatredovisningen och byter ut indikatorer. Samtidigt noterar utskottet att det i årets budgetproposition saknas en närmare motivering eller förklaring till de nya kompletterande indikatorerna. Utskottet vill här därför påminna om vad det tidigare framfört om vikten av att regeringen tydligt beskriver och motiverar eventuella förändringar av indikatorer.

Utskottet kan i övrigt vad gäller regionalfondsprogrammen för perioden 2021–2027 notera att de resultat som redovisades förra året i avsnittet inte var utfall utan förväntade resultat från 2022 till 2023. I årets resultatredovisning redovisar regeringen resultatet i termer av förväntade utfall eller utfall t.o.m. 2024. Utskottet menar att detta ger en bättre lägesbild än vad som var möjligt att få tidigare i programperioden, och utskottet ser därför positivt på detta.

I likhet med föregående år hänvisar regeringen till ett pågående arbete för att se över möjligheten att redovisa resultat kopplat till målet för den regionala utvecklingspolitiken. Regeringen anger att den har tagit fram ett nytt uppföljningssystem för den projektverksamhet som finansieras av anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder. Regeringen anger också att den i september 2024 gav Myndigheten för digital förvaltning, Statistiska centralbyrån, Tillväxtverket och Verket för innovationssystem i uppdrag att tillsammans utveckla och införa en myndighetsgemensam metod för datainsamling och datadelning (KN2024/01748). Inom ramen för uppdraget har myndigheterna påbörjat ett arbete som bl.a. kan bidra till att följa upp projektverksamheten och redovisa resultat kopplat till målet för den regionala utvecklingspolitiken. Utskottet vill

här påminna om vad det tidigare framfört om vikten av att projektverksamheten följs upp mot målet för politikområdet, och utskottet ser således fram emot myndigheternas redovisning av uppdraget.

Utskottet noterar även att regeringen anger att de centrala indikatorerna för stöd till kommersiell service, selektiva regionala företagsstöd och transportbidrag inte redovisas i årets budgetproposition eftersom det inte var möjligt att bearbeta statistiken i tid. Regeringen anger att indikatorerna för beviljade stöd 2020 i stället kommer att redovisas och kommenteras i budgetpropositionen för 2027. Utskottet ser fram emot att ta del av denna redovisning nästa år.

När det gäller måluppfyllelsen gör regeringen en sammantagen bedömning av denna inom samtliga indikatorområden. Utskottet noterar att samtliga indikatorområden redovisas under en egen underrubrik, utom under underrubriken Kapitalförsörjning har bidragit till näringslivets omställning och konkurrenskraft. Där redovisas bedömningen av två indikatorområden, och bedömningen för transportbidraget ligger som ett eget delavsnitt. Utskottet anser att en mer enhetlig struktur skulle underlätta läsningen av resultatredovisningen.

När det sedan gäller förekomsten och konsekvenserna av hänvisningar till resultatredovisningsavsnitt inom andra utgiftsområden kan utskottet konstatera att regeringen anser att i princip samtliga utgiftsområden är av betydelse för att uppnå målet för den regionala utvecklingspolitiken. Vidare anger regeringen i tabell 2.5 de utgiftsområden som har mål som har särskild betydelse för de strategiska områdena och prioriteringarna för den regionala utvecklingspolitiken. Därtill redovisas i avsnitt 2.7.1 en lista över insatser inom andra utgiftsområden som regeringen bedömer särskilt har bidragit till målet för den regionala utvecklingspolitiken. Utöver insatserna i denna lista hänvisar regeringen inte till några fler konkreta insatser inom andra utgiftsområden i resultatredovisningen. Alla hänvisningar till konkreta insatser görs alltså sammanhållet på ett och samma ställe i resultatredovisningen. Den innehåller följaktligen ett stort antal referenser till insatser inom andra utgiftsområden vars resultat regeringen bedömer har effekter för den regionala utvecklingen. Regeringen redovisar dock inte vare sig insatsernas resultat eller deras effekter. Utskottet kan alltså utifrån de listade insatserna konstatera att regeringen bedömer att insatserna bidrar till målet för utgiftsområdet men att regeringen inte redogör för hur detta går till.

Vidare finns inte heller denna information inom de utgiftsområden som regeringen hänvisar till, utan där redovisas resultaten mot de mål och indikatorer som gäller för respektive utgiftsområde. Därutöver innehåller hänvisningarna till insatser inom andra utgiftsområden enbart referenser till utgiftsområdena, och insatserna som listas är på olika nivå. Ibland är det faktiska insatser som t.ex. Klimatklivet, och ibland refereras det till odefinierade insatser inom ett utgiftsområde som t.ex. klimatanpassning. Dessutom redogör regeringen inte för alla de insatser som listas i årets budgetproposition. Exempelvis hänvisar regeringen i listan till lokala överenskommelser mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och

arbetsliv. I resultatredovisningen för utgiftsområde 14 redogör dock inte regeringen för några sådana överenskommelser.

Det är utskottets uppfattning att det är förståeligt att regeringen inte redogör för effekterna av alla de insatser som listas i avsnitt 2.7.1 i resultatredovisningen för utgiftsområde 19. En sådan redovisning skulle sannolikt göra resultatredovisningen alltför omfattande och svårgenomtränglig. Samtidigt kan utskottet notera att regeringen med listan av insatser visar att den bedömer att den regionala utvecklingen påverkas av insatser inom många olika utgiftsområden, men inte hur de påverkar måluppfyllelsen för utgiftsområdet. Utskottet är således av uppfattningen att detta avsnitt kan tydliggöras. Bland annat skulle utskottet gärna se att regeringen gör hänvisningarna till de insatser som listas mer precisa. Det kan t.ex. handla om att regeringen anger inom vilket utgiftsområde den redogör för en listad insats, vilket även gärna får kompletteras med en avsnitts- och sidhänvisning. Vidare är det utskottets uppfattning att de insatser som regeringen hänvisar till bör finnas redovisade inom respektive utgiftsområde i budgetpropositionen, alternativt att regeringen bör hänvisa till det år då insatserna redogjorts för tidigare i budgetpropositionen. Utskottet anser vidare att det kan vara lämpligt att fundera på om det är möjligt att begränsa antalet hänvisningar till de insatser inom andra utgiftsområden som har störst påverkan på den regionala utvecklingen.

Sammantaget ställer sig utskottet positivt till regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 19 och att regeringen beaktat de synpunkter som utskottet tidigare har fört fram. Den successiva utvecklingen av resultatredovisningen har bidragit till ökad läsbarhet och förståelse för hur regeringen drar slutsatser om hur specifika insatser påverkat regeringens bedömning av måluppfyllelsen för den regionala utvecklingspolitiken.

Statens budget inom utgiftsområde 19

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2026 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling enligt regeringens förslag och lämnar de bemyndiganden som regeringen begärt. Motionärernas alternativa förslag till statens budget för 2026 inom utgiftsområde 19 avslås.

Jämför särskilt yttrande 1 (S), 2 (V), 3 (C) och 4 (MP).

Inledning

Den 26 november 2025 fattade riksdagen beslut om statsbudgetens ramar för de olika utgiftsområdena för 2026 och en preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområdena för 2027–2028 (bet. 2025/26:FiU1, rskr. 2025/26:64–65).

Tabell Regeringens och motionärernas förslag till utgiftsnivåer för utgiftsområde 19 Regional utveckling

Miljoner kronor

År	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
		S	V	C	MP
2026 (föreslagen ram)	4 874	120	70	2	300
2027 (beräknad ram)	4 637	120	70	2	300
2028 (beräknad ram)	4 189	120	70	2	300

Av tabellen ovan framgår regeringens och motionärernas förslag till ram för utgiftsområde 19 Regional utveckling för 2026 och motsvarande beräkningar för 2027 och 2028. Andra uppfattningar än regeringens om utgiftsramarnas storlek redovisas i partimotionerna 2025/26:3551 (S), 2025/26:2792 (V), 2025/26:3811 (C) och 2025/26:3770 (MP).

Finansutskottet beslutade den 25 september 2025 att ge övriga utskott möjlighet att yttra sig över budgetpropositionen för 2026 samt de motioner om inkomster och utgiftsramar som berör utskottets beredningsområde. Näringsutskottet yttrade sig till finansutskottet den 6 november 2025 (yttr. 2025/26:NU2y). I yttrandet förordar näringsutskottet att finansutskottet ska tillstyrka regeringens förslag i budgetpropositionen när det gäller ramen för utgiftsområde 19 Regional utveckling. I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, V, C, MP). Finansutskottet justerade betänkandet om utgiftsramarna (bet. 2025/26:FiU1) den 20 november 2025.

I detta ärende ska utskottet föreslå för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Utgångspunkten för beredningen är att ramen för utgiftsområde 19 Regional utveckling är fastställd till 4 874 201 000 kronor för 2026 (prop. 2025/26:1, bet. 2025/26:FiU1).

Regeringens förslag till fördelning på olika anslag inom utgiftsområdet framgår av tabellen i bilaga 2. I bilagan redovisas också de förslag som finns i motionerna 2025/26:3595 (S), 2025/26:3172 (V), 2025/26:3748 (C) och 2025/26:3781 (MP).

Enligt förslaget i propositionen kompletteras två av anslagen inom utgiftsområdet med beställningsbemyndiganden för att regeringen ska kunna ingå ekonomiska åtaganden som leder till utgifter de kommande åren (se bil. 3).

I det följande redovisas inledningsvis utgiftsområdets omfattning och vad regeringen anför om politikens inriktning. Därefter redogörs för regeringens överväganden om vart och ett av de tre anslagen inom utgiftsområdet och de föreslagna bemyndiganden som är kopplade till anslagen. Därefter refereras de motioner som innehåller alternativa förslag till anslag.

Propositionen

Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområdet omfattar insatser i form av projektverksamhet, regionala företagsstöd och stöd till kommersiell service samt utbetalningar från Europeiska

regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning. Statliga myndigheter och andra statliga aktörer som har verksamheter av särskild betydelse för möjligheterna att uppnå den regionala utvecklingspolitikens mål anges i propositionen på s. 5.

Politikens inriktning

Regeringen redogör i budgetpropositionen för inriktningen för den regionala utvecklingspolitiken. I det följande återges huvuddragen i denna redovisning.

För att uppnå målet för den regionala utvecklingspolitiken anför regeringen att villkoren för att bo, verka och leva i hela landet ska stärkas. Utvecklingskraften i städer, i tätorter, i gles- och landsbygder ska tillvaratas och bidra till ett robust samhälle. Näringslivet ska ges goda villkor att stärka sin konkurrenskraft, utveckla digitala och gröna innovationer samt bidra till jobb. Varken hushåll eller företag i städer, i tätorter, i gles- och landsbygder ska hindras från möjligheten till utveckling. Regeringen anför vidare att Sverige står inför stora samhällsutmaningar, som bl.a. omfattar demografiska förändringar, integration, miljö, klimatförändringar och social sammanhållning. Dessa faktorer kommer enligt regeringen tillsammans med globalisering, teknisk utveckling, grov brottslighet, geopolitiska konflikter samt behov av försörjningsberedskap att påverka samhällsutvecklingen. Därtill menar regeringen att hållbarhet, inklusive ett jämställdhetsperspektiv, är betydelsefullt i genomförandet av den regionala utvecklingspolitiken, och att klimatomställningen är en viktig del av strukturomvandlingen. För att möta samhällsutmaningarna, ta till vara möjligheterna och hitta lösningar krävs det enligt regeringen en regional utvecklingspolitik där hela landet får möjligheter att utvecklas utifrån sina särskilda förutsättningar.

Regeringen framhåller att en bredd av insatser inom många utgiftsområden är viktigt för att uppnå målet för den regionala utvecklingspolitiken. Det är därför viktigt med tvärssektoriell styrning av resurser, regional hänsyn och ett territoriellt perspektiv. Även samordning mellan statliga myndigheter och en väl fungerande samverkan mellan statliga myndigheter, regioner och kommuner samt samråd med näringsliv och civilsamhällets organisationer är avgörande. Vidare framförs att utvecklingen och styrningen av den regionala utvecklingspolitiken ska vara samordnade med insatser inom flertalet utgiftsområden. Insatser ska komplettera varandra och bidra till synergier.

Regeringen menar även att det är betydelsefullt att främja regionala innovationssystem för näringslivets omställning och konkurrenskraft. Goda och attraktiva livs- och boendemiljöer är också av betydelse för såväl städer och tätorter som gles- och landsbygder. Regeringen ser behov av ökad integration, ökat bostadsbyggande, en utvecklad kompetensförsörjning, förbättrade ramvillkor för näringslivet, tillgång till kultur och ett aktivt friluftsliv och en stark välfärd i hela landet. Tillgänglighet till rättsväsen samt ett tryggt och stabilt energisystem med konkurrenskraftiga priser behövs i hela Sverige och är till

nytta för både människor och företag. Dessutom anser regeringen att tillgänglighet i hela landet genom digital kommunikation och transportsystemet är grundläggande för den regionala utvecklingen. Det ska därför finnas förutsättningar för att ta till vara digitaliseringens möjligheter. Utbyggnaden och underhållet av samhällsviktig infrastruktur, som vägar, järnvägar och konnektivitet, inklusive fiber och mobilnät, är även det avgörande för att säkerställa en god tillgänglighet. Det är därtill väsentligt med god tillgänglighet till kommersiell och offentlig service, finansiellt kapital, kultur, vård, utbildning och kompetens, för såväl människor som företag.

Regeringen anger vidare att förordningen (2024:1243) om stöd för att främja tillgången till grundläggande kommersiell service trädde i kraft den 1 januari 2025. Förordningen innebär bl.a. ökade möjligheter att stärka dagligvarubutiker i gles- och landsbygder, bl.a. genom att det maximala stödet för särskilt driftstöd har höjts till 350 000 kronor per år och mottagare. För att ytterligare stödja dagligvarubutiker i gles- och landsbygder avser regeringen att höja det maximala stödet till 370 000 kronor per år och mottagare den 1 januari 2026.

Vidare konstaterar regeringen att den i juni 2024 gav en särskild utredare i uppdrag att utreda den framtida regionala utvecklingspolitiken och landsbygdspolitiken (dir. 2024:69). Den särskilda utredaren överlämnade i juni 2025 delbetänkandet Ökad tydlighet, stärkt samverkan – förutsättningar för framtidens utvecklingspolitik (SOU 2025:85). Regeringen anger vidare att utredningens förslag har remitterats under hösten 2025.

När det gäller den nationella strategin för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 har regeringen identifierat vad som behöver utvecklas i det statliga genomförandet av den regionala utvecklingspolitiken. I detta sammanhang lyfter regeringen fram omställningen till en hållbar regional utveckling, betydelsen av ett territoriellt perspektiv där hela landet ges ökad möjlighet att utvecklas samt ett samordnat genomförande där ansvarsuppdeleningen i fråga om olika uppgifter mellan olika aktörer är tydlig.

Den regionala utvecklingspolitiken och det svenska genomförandet av EU:s sammanhållningspolitik är nära integrerade. Regeringen anger att den noga följer genomförandet av sammanhållningspolitiken och att den anser att dialogen med regioner, statliga myndigheter samt övriga berörda aktörer är av stor vikt. Forum för hållbar regional utveckling och regionalfondsprogrammets övervakningskommittéer är viktiga arenor för denna dialog enligt regeringen.

Regeringen framför också att det är angeläget att säkerställa att regionalfondsprogrammen, inklusive Interreg och programmet för Fonden för en rättvis omställning, kan genomföras effektivt. Programmen stärker förutsättningarna för innovation, förnyelse samt entreprenörskap och företagande i hela landet, vilket bidrar till den gröna och digitala omställningen. Regeringen anger att det är särskilt viktigt att ansvariga myndigheter tillsammans med berörda regioner fortsätter sitt arbete med att mobilisera relevanta aktörer för att främja genomförandet av programmen. Regeringen föreslår en satsning på

stärkt konkurrenskraft i hela Sverige med återförda medel från finansieringsinstrument inom Europeiska regionala utvecklingsfonden 2007–2013. Insatser ska genomföras för en digital och grön omställning med fokus på att främja små och medelstora företags innovations- och konkurrenskraft.

Anslag och bemyndiganden

Regeringen föreslår att 4 874 201 000 kronor anvisas till utgiftsområde 19 Regional utveckling för 2026. Hur beloppen fördelas på de olika anslagen inom utgiftsområdet framgår nedan och av bilaga 2. För två av anslagen föreslår regeringen att den ska bemyndigas att ingå ekonomiska åtaganden som leder till utgifter för de kommande åren. Förslagen till bemyndiganden redovisas nedan och i bilaga 3.

I det följande redogörs för regeringens förslag till anslag och bemyndiganden för 2026 för utgiftsområde 19 regional utveckling.

Anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder får användas till utgifter för statsbidrag till projektverksamhet (inklusive riskkapitalfonder, lånefonder och garantifonder), regionala företagsstöd, ersättning för vissa kreditförluster samt stöd till kommersiell service. Vidare får anslaget användas för viss administration, uppföljning och utvärdering samt viss central utvecklingsverksamhet. Dessutom får anslaget användas för ersättningar till regioner och Gotlands kommun för uppgifter som rör regionalt utvecklingsansvar.

Regeringen föreslår att 2 167 miljoner kronor anvisas till anslaget för 2026.

Regeringen anför att genom en omfördelning av anslaget mellan olika år anpassas anslaget till förväntade utgifter för medfinansiering till Fonden för en rättvis omställning. Anslaget ökas med 83 miljoner kronor 2026. Anslaget ökas även genom återflöde av EU-medel från tidigare finansieringsinstrument under programperioden 2007–2013 med 29 miljoner kronor 2026. Medlen ska enligt EU:s regelverk användas för det ursprungliga ändamålet med finansieringsinstrument, vilket är till förmån för små och medelstora företag. Medlen ska användas som medfinansiering inom ramen för regionalfonden i Sverige för att bidra till att EU-medlen kan nyttjas fullt ut.

Vidare anger regeringen att den i juni 2025 beslutade att Naturvårdsverket ska rapportera ett lägre referensvärde i fråga om populationsstorlek för gynnsam bevarandestatus för den svenska vargpopulationen till Europeiska kommissionen (LI2025/01301). Sänkningen av referensvärdet medför behov av ytterligare förvaltningsåtgärder och medför därmed ökade kostnader för Naturvårdsverket. För att finansiera de ökade kostnaderna minskas anslaget med 2 miljoner kronor 2026.

Regeringen begär även ett bemyndigande om att under 2026 för anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 820 miljoner kronor 2027–2032. Regeringen framhåller att den övervägande delen av de stöd som beslutas inom ramen för anslaget är antingen fleråriga samverkans-

projekt med många olika offentliga och privata aktörer eller fleråriga företagsinvesteringar. Medlen betalas ut när kostnader har uppstått. De aktörer som kan fatta beslut om framtida åtaganden mot anslaget har därför små möjligheter att påverka stödets utbetalningstakt.

Anslaget 1:2 Transportbidrag får användas till utgifter för statsbidrag till regionalt transportbidrag och avser kompensation till företag i de fyra nordligaste länen för kostnadsnackdelar till följd av långa transportavstånd för varor och stimulerar till höjd förädlingsgrad i områdets näringsliv.

Regeringen föreslår att knappt 456 miljoner kronor anvisas till anslaget för 2026.

Anslaget 1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021–2027 får användas för utbetalningar av medel från Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning för programperioden 2021–2027. Anslaget får därutöver användas för eventuella slutregleringar för Europeiska regionala utvecklingsfonden för programperioden 2014–2020.

Regeringen föreslår att 2 251 miljoner kronor anvisas till anslaget. Genom en omfördelning av anslaget mellan olika år anpassas anslaget till förväntade utgifter. Anslaget föreslås därför öka med 52 miljoner kronor 2026.

Därutöver begär regeringen ett bemyndigande om att under 2026 för anslaget 1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021–2027 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 900 miljoner kronor 2027–2030. Regeringen anför att verksamheten inom Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning omfattar bl.a. fleråriga projekt som medför utgifter för kommande budgetår.

Motionerna

Socialdemokraterna

I kommittémotion 2025/26:3595 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 1 anføres att riksdagen bör anvisa anslagen för 2026 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling enligt förslaget i tabell 1 i motionen. Enligt motionärerna bör de totala utgifterna för utgiftsområdet uppgå till 4 994 201 000 kronor för 2026, vilket är 120 miljoner kronor mer än vad regeringen har föreslagit. Motionärerna anser att anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder bör öka med 120 miljoner kronor för satsningar på dels små kommuners näringslivsutveckling, dels kommersiell service i glesbygd.

Vänsterpartiet

I partimotion 2025/26:3172 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) förordas att riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling enligt förslaget i tabell 1 i motionen. Enligt motionärernas förslag bör de totala utgifterna för anslagsområdet uppgå till 4 944 201 000 kronor, vilket är 70

miljoner kronor mer än vad regeringen föreslår. Motionärerna föreslår en ökning av anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder med 40 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för en satsning på det särskilda driftstödet i utsatta och sårbara områden. Syftet är att stärka den lokala kommersiella servicen på landsbygden. Vidare föreslår motionärerna en ökning av anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder med 30 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för ett riktat stöd till bidrag till ökad turism till kommuner med hög andel urskog.

Centerpartiet

I kommittémotion 2025/26:3748 förordar Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) att riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling enligt förslaget i tabellen i motionen. Enligt motionärerna bör de totala utgifterna för utgiftsområdet uppgå till 4 876 201 000 kronor för 2026, vilket är 2 miljoner kronor mer än vad regeringen har föreslagit. Förslaget innebär att motionärerna avvisar regeringens besparing på regionala utvecklingsåtgärder. Motionärerna föreslår således en ökning av anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder med 2 miljoner kronor.

Miljöpartiet

I kommittémotion 2025/26:3781 av Katarina Luhr m.fl. (MP) föreslås att riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling enligt förslaget i tabell A i motionen. Enligt motionärerna bör de totala utgifterna för utgiftsområdet uppgå till 5 174 201 000 kronor för 2026, vilket är 300 miljoner kronor mer än vad regeringen har föreslagit. Motionärerna föreslår ett nytt anslag, Landsbygdsavtal, som ska uppgå till 300 miljoner kronor. Syftet är att göra en satsning för att ytterligare stärka tillgången till service och främja hållbara transporter på landsbygderna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis uttala sitt stöd för den inriktning av den regionala utvecklingspolitiken som regeringen redogör för i budgetpropositionen utgiftsområde 19 Regional utveckling. Regeringen anför att villkoren för att bo, verka och leva i hela landet ska stärkas för att uppnå målet för den regionala utvecklingspolitiken. Utskottet delar denna bedömning och anser vidare att det är viktigt att näringslivet får goda villkor att stärka sin konkurrenskraft, utveckla digitala och gröna innovationer samt bidra till jobb. Varken hushåll eller företag i städer, i tätorter, i gles- och landsbygder ska hindras från möjligheten till utveckling. Utskottet instämmer vidare i vad regeringen anför om att Sverige står inför stora samhällsutmaningar, som bl.a. omfattar demografiska förändringar, integration, miljö, klimatförändringar och social sammanhållning. Utskottet anser att dessa faktorer tillsammans med globalisering, teknisk utveckling, grov brottslighet, geopolitiska konflikter samt behov av

försörjningsberedskap kommer att påverka samhällsutvecklingen. För att möta dessa utmaningar och samtidigt ta till vara möjligheterna och hitta lösningar menar utskottet att det krävs en regional utvecklingspolitik där hela landet får möjligheter att utvecklas utifrån sina särskilda förutsättningar. Utskottet anser att det är viktigt med tvärspektoriell styrning av resurser, regional hänsyn och ett territoriellt perspektiv. Även samordning mellan statliga myndigheter och en väl fungerande samverkan mellan statliga myndigheter, regioner och kommuner samt samråd med näringsliv och civilsamhällets organisationer är avgörande. Utskottet vill även framhålla betydelsen av att utvecklingen och styrningen av den regionala utvecklingspolitiken ska vara samordnad med insatser inom flertalet utgiftsområden och att insatser ska komplettera varandra och bidra till synergier.

Mot denna bakgrund ser utskottet positivt på att regeringen i juni 2024 gav en särskild utredare i uppdrag att utreda den framtida regionala utvecklingspolitiken och landsbygdspolitiken (dir. 2024:69). Utskottet noterar att den särskilda utredaren i juni 2025 överlämnade delbetänkandet Ökad tydlighet, stärkt samverkan – förutsättningar för framtidens utvecklingspolitik (SOU 2025:85) till regeringen och att delbetänkandet under hösten 2025 har remitterats. Utskottet ser fram emot att ta del av utredningens slutbetänkande i samband med att uppdraget slutredovisas till regeringen senast den 1 juni 2026.

Utskottet vill i detta sammanhang även påminna om den nationella strategin för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030. Utskottet kan konstatera att regeringen i strategin har identifierat vad som behöver utvecklas i det statliga genomförandet av den regionala utvecklingspolitiken, och att regeringen bl.a. nämner omställning till en hållbar regional utveckling, betydelsen av ett territoriellt perspektiv där hela landet får ökad möjlighet att utvecklas samt ett samordnat genomförande där ansvarsuppdeleningen i fråga om olika uppgifter mellan olika aktörer är tydlig.

Utskottet kan vidare konstatera att den regionala utvecklingspolitiken och det svenska genomförandet av EU:s sammanhållningspolitik är nära integrerade. Utskottet instämmer i vad regeringen anför om det svenska genomförandet av EU:s sammanhållningspolitik. Dialogen med regioner, statliga myndigheter samt övriga berörda aktörer är av stor vikt. Det är även angeläget att säkerställa att regionalfondsprogrammen, inklusive Interreg och programmet för Fonden för en rättvis omställning, kan genomföras effektivt. Det är utskottets uppfattning att programmen stärker förutsättningarna för innovation, förnyelse samt entreprenörskap och företagande i hela landet, vilket bidrar till den gröna och digitala omställningen.

Utskottet välkomnar även den satsning som regeringen föreslår på stärkt konkurrenskraft i hela Sverige med återförda medel från finansieringsinstrument inom Europeiska regionala utvecklingsfonden 2007–2013. Insatserna ska genomföras för en digital och grön omställning med fokus på att främja små och medelstora företags innovations- och konkurrenskraft.

Det är även utskottets uppfattning att transportbidraget spelar en viktig roll för den regionala utvecklingen. Bidraget kompenserar företag i de fyra nordligaste länen för de kostnadsnackdelar som uppstår på grund av långa transportavstånd. Det ska även stimulera en högre förädlingsgrad i näringslivet i dessa områden.

I fyra motioner lämnas förslag om ökade anslag inom utgiftsområdet i förhållande till vad regeringen föreslagit. Förslagen innebär bl.a. ökning av anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder och införandet av ett nytt anslag, Landsbygdsavtal. När det gäller de anslagsförändringar som förordas i de aktuella motionerna vill utskottet påminna om att en bredd av insatser inom många utgiftsområden är viktiga för den regionala utvecklingen. Det gäller exempelvis insatser för att främja näringslivet och regeringens arbete med regelförenkling för företag inom ramen för utgiftsområde 24 Näringsliv.

Med anledning av att det i ett antal motioner efterfrågas ökade medel till insatser för kommersiell service i gles- och landsbygd vill utskottet i detta sammanhang framhålla följande. Utskottet anser i likhet med motionärerna att det är viktigt med god tillgänglighet till kommersiell och offentlig service. Den nya förordningen (2024:1243) om stöd för att främja tillgången till grundläggande kommersiell service trädde i kraft den 1 januari 2025. Här ser utskottet positivt på att förordningen bl.a. innebär ökade möjligheter att stärka dagligvarubutiker i gles- och landsbygder, bl.a. genom att det maximala stödet för särskilt driftstöd har höjts till 350 000 kronor per år och mottagare. Utskottet välkomnar även att regeringen avser att höja det maximala stödet till 370 000 kronor per år och mottagare den 1 januari 2026 för att ytterligare stödja dagligvarubutiker i gles- och landsbygder.

Sammantaget anser således utskottet att regeringens överväganden och förslag till anslagsfördelning inom utgiftsområdet är välavvägda. Utskottet står därför bakom regeringens förslag till anslagsfördelning och bemyndiganden.

Det anförda innebär att utskottet tillstyrker regeringens förslag till anslagsfördelning inom utgiftsområde 19 Regional utveckling och de förslag till bemyndiganden för 2026 som är knutna till anslagen. Därmed avstyrker utskottet de förslag till alternativa anslagsfördelningar som föreslås i motionerna.

Särskilda yttranden

1. Statens budget inom utgiftsområde 19 (S)

Fredrik Olovsson (S), Monica Haider (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S) och Daniel Vencu Velasquez Castro (S) anför:

Riksdagen har genom sitt beslut den 26 november 2025 fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 19 inte får överstiga 4 874 201 000 kronor 2026 (bet. 2025/26:FiU1, rskr. 2025/26:64–65). Eftersom Socialdemokraternas förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivån kan vi inte reservera oss till förmån för detta förslag. Socialdemokraternas budgetalternativ bör vidare ses som en helhet. Därför väljer vi att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om Socialdemokraternas politik inom utgiftsområde 19. Socialdemokraternas förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2025/26:3551. Motionen behandlas i betänkande 2025/26:FiU1, och partiets samlade förslag framgår av reservation 5 i det betänkandet. I det här särskilda yttrandet vill vi redovisa vår uppfattning om politikens inriktning när det gäller utgiftsområde 19, vilket även framgår av kommittémotion 2025/26:3595 (S).

Sverige ska vara ett land där alla regioner har möjlighet att utvecklas och bidra till landets välbefinnande. För att minska klyftorna mellan stad och landsbygd samt mellan olika grupper i samhället måste varje del i landet få möjlighet att utvecklas utifrån sina unika förutsättningar. Den regionala utvecklingspolitiken behöver också ta hänsyn till geografiska liksom socioekonomiska skillnader för att hantera de varierande förutsättningar som finns i olika delar av landet. Samordning mellan regioner, kommuner, statliga myndigheter, näringsliv och civilsamhälle är avgörande för att nå målet om en hållbar regional utveckling.

En hörnsten i den socialdemokratiska landsbygdspolitiken är en jobb- och tillväxtskapande politik. Därtill anser vi att nyindustrialiseringen och den gröna omställning kan skapa tusentals nya jobb och kräver en regional utvecklingspolitik som är samordnad med andra politikområden. Det gäller särskilt digitalisering, bostadsbyggande samt arbetskrafts- och kompetensförsörjning. Regionalfondsprogrammen, som initierades av den tidigare socialdemokratiska regeringen och fortsätter fram till 2027, bör fullföljas, och Fonden för en rättvis omställning behöver fortsätta att stödja nyindustrialisering och omställning i utpekade regioner.

Vi anser också att det är centralt att säkerställa en närvaro av statliga myndigheter i hela landet. En regional spridning av myndigheter stärker statens legitimitet och bidrar till lokal och regional utveckling, jobb, tillväxt och framtidstro. Tyvärr ser vi nu en oroande utveckling där den nuvarande regeringen väljer att centralisera statliga funktioner. Vi menar i stället att regeringen bör

fortsätta omlokaliseringen av myndigheter från storstäderna och att de statliga servicekontoren behöver växa till antalet, under olika former.

Vi hade velat se att anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder ökas med 120 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2026. De ökade medlen skulle användas för insatser riktade mot små kommuners näringslivsutveckling samt till en förstärkning av kommersiell service i glesbygd. Vi kan konstatera att näringslivet på mindre orter ofta har särskilda utmaningar såsom långa avstånd mellan kunderna och en minskande befolkning i närområdet. Det är därför vår uppfattning att stödet för näringslivsutveckling i små och glest befolkade kommuner borde ökas. Därtill menar vi att politiken för gles- och landsbygderna behöver ta sin utgångspunkt i människors vardag och i de strukturella problem som präglar Sverige. Enligt vår uppfattning ska människor oavsett bostadsort ha tillgång till grundläggande service som matbutiker och apoteksvaror. Staten bör därför aktivt främja regional utveckling genom att stötta offentliga och kommersiella servicefunktioner i hela landet. Till exempel har driftstödet till dagligvarubutiker, som infördes av den tidigare socialdemokratiska regeringen, varit avgörande för att bromsa nedläggningen av lanthandlare. Vi ser således behov av att förstärka det särskilda driftstödet och anser att ytterligare medel borde ha avsatts för detta ändamål.

Sammantaget hade vi således velat anvisa 120 000 000 kronor mer än regeringen till utgiftsområde 19 för 2026.

2. Statens budget inom utgiftsområde 19 (V)

Birger Lahti (V) anför:

Riksdagsmajoriteten har i det första steget i budgetprocessen fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 19 inte får överstiga 4 874 201 000 kronor 2026 (bet. 2025/26:FiU1, rskr. 2025/26:64–65). Vänsterpartiets förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivån och det är min uppfattning att Vänsterpartiets budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat. Jag avstår därför från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 19. Vänsterpartiets samlade förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2025/26:2792. Motionen behandlas i betänkande 2025/26:FiU1, och partiets samlade förslag framgår av reservation 6 i det betänkandet. I den motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 19. Vänsterpartiets budgetalternativ när det gäller utgiftsområde 19 framgår av partimotion 2025/26:3172, och det jag uttrycker här sammanfaller med Vänsterpartiets politik inom området.

Sverige har stora och växande regionala skillnader. De ekonomiska resurserna samlas i storstäder och i stadskärnor, medan landsbygderna, bruksorterna och arbetarstadsdelarna halkar efter. När marknadskrafterna får styra försvinner butiker och arbetskraft från de delar av landet som behöver dem mest. Vidare har offentliga aktörer under en alltför lång tid dragit sig tillbaka från landsbygder och utsatta stadsdelar, vilket har fördjupat klyftorna. För att

Sverige ska hålla ihop och för att det ska finnas förutsättningar för utveckling i hela landet behövs en politik som prioriterar likvärdiga och grundläggande förutsättningar oavsett var man bor.

Jag anser att politiken behöver ta ett större ansvar för att vända denna utveckling. Politiken ska skapa förutsättningar för att alla ska ha möjligheten att bo var de önskar i Sverige. Vänsterpartiets övergripande strategi för den regionala utvecklingen bygger på långsiktighet, en utvecklad samverkan, ett större regionalt inflytande och ett tydligt ansvar för staten att se till att grundläggande samhällsservice finns i hela landet. Viktigt för en positiv utveckling av landsbygderna är en aktiv, långsiktig regionalpolitik som ger kommunerna likvärdiga möjligheter och garanterar service, utbildning och infrastruktur i hela landet. Samtidigt måste den kreativitet och handlingskraft som finns hos människor på landsbygderna tas till vara. Landsbygdernas olika förutsättningar måste beaktas och invånarna måste få möjligheten att utveckla sina specifika bygder så att de kan påverka lokala och regionala utvecklingsfrågor. Politikens uppgift är att skapa förutsättningarna för detta.

Jag anser att anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder borde ha ökat med 40 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2026 för att stärka den lokala kommersiella servicen på landsbygderna. Lanthandeln är en bärande del av många mindre orters överlevnad, samtidigt som många lanthandlare behöver moderniseras. Behovet av digitalisering och effektivisering är i många fall stort, men utrymmet är ofta litet för de mindre verksamheter som berörs av det särskilda driftstödet. Jag förordar därför en satsning på driftstödet för verksamheter i utsatta och sårbara områden. En sådan satsning skulle möjliggöra insatser för modernisering och digitalisering i verksamheterna under en tvåårsperiod.

Vidare kan jag konstatera att intresset av att besöka skyddade skogsområden växer, samtidigt som många glest befolkade kommuner har en negativ utveckling av sysselsättningen och skatteintäkterna. Dessa kommuner bär ett betydande ansvar för de kollektiva nyttor som ges av skyddade skogar med höga naturvärden. Det är min mening att dessa kommuner bör kompenseras genom ett ökat statligt stöd för turistsatsningar. Jag hade därför velat se ett speciellt riktat stöd till bidrag till ökad turism till kommuner med hög andel urskog. Anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder borde för detta ändamål ha ökat med 30 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2026.

Sammantaget hade jag velat anvisa 70 000 000 kronor mer än regeringen till utgiftsområde 19 för 2026.

3. Statens budget inom utgiftsområde 19 (C)

Anders Ådahl (C) anför:

Den 26 november 2025 beslutade riksdagen att de samlade utgifterna för utgiftsområde 19 inte får överstiga 4 874 201 000 kronor 2026 (bet. 2025/26:FiU1, rskr. 2025/26:64–65). Eftersom riksdagen har ställt sig bakom en annan utgiftsram än den som Centerpartiet har föreslagit avstår jag från

ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 19. I stället redovisar jag min uppfattning när det gäller utgiftsområde 19 i detta särskilda yttrande. Centerpartiets förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2025/26:3811. Motionen behandlas i betänkande 2025/26:FiU1, och partiets samlade förslag framgår av reservation 7 i det betänkandet. Förslaget till statens budget för 2026 inom utgiftsområde 19 läggs fram i kommittémotion 2025/26:3748 (C). I detta särskilda yttrande vill jag redogöra för min syn på politikens inriktning för utgiftsområdet och det budgetalternativ som presenteras i den senast nämnda motionen.

Jag anser att de åtgärder som genomförs inom utgiftsområdet är angelägna men att politiken behöver utvecklas och vässas. Det är således viktigt att den utredning om den regionala utvecklingspolitiken som regeringen tillsatte sommaren 2024 levererar konkreta förslag på hur staten kan agera mer samordnat för att nå politikens mål, samtidigt som regionerna får det ansvar och handlingsutrymme de behöver för att kunna göra långsiktiga insatser lokalt och regionalt.

Vidare menar jag att det regionala utvecklingsarbetet behöver styras av de regionala förutsättningarna. Genom att fokusera på stärkt arbetsmarknad, utbildning, innovation och den gröna omställningen stärks konkurrenskraften för alla delar av Sverige. Regelverken för de regionala företagsstöden och transportbidraget behöver ses över för att bli bättre anpassade för mindre företag och för att tydligare bidra till ökad hållbarhet och jämställdhet.

När det gäller genomförandet av EU:s sammanhållningspolitik bör viktiga utgångspunkter vara hög målfyllelse och ett förenklat genomförande. Regeringen bör verka för en samlad förvaltning av strukturfonderna på en myndighet. Det är min uppfattning att detta skulle leda till besparingar av fondernas nationella administration och förenkla för de aktörer som ansöker om finansiering. När det gäller den kommande sammanhållningspolitiken för perioden 2028–2034 vill jag se en fortsatt stark inriktning mot konkurrenskraft, innovation samt grön och digital omställning för att på så sätt bidra till ökad tillväxt och sysselsättning och minskade regionala skillnader inom EU. Det är även viktigt att sammanhållningspolitiken beaktar unionens glesbefolkade regioner.

Därtill anser jag att det är viktigt att säkerställa regionernas insatser för att upprätthålla den kommersiella servicen i Sveriges gles- och landsbygder. De senaste årens ökade kostnader, bl.a. för el, tillsammans med en hög inflation har påverkat hela handelssektorn. För verksamheter med ett begränsat kundunderlag har det dock varit svårare att kompensera för sådana kostnadsökningar. Det höga kostnadsläget har dessutom gjort att många hushåll på landsbygderna valt att storhandla i tätorter. Därmed väljs den lokala butiken bort, trots att lanthandeln behövs för många andra ärenden och inte sällan utgör ett nav i bygden. Tillväxtverkets rapportering har vidare visat att grundläggande kommersiell service är viktig för Sveriges krisberedskap. Jag ser det därför som avgörande att statens stöd till kommersiell service finns kvar och att

stöden motsvarar de behov som finns, när det gäller både drift och investeringar. Eftersom jag motsätter mig regeringens neddragningar av anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder anser att anslaget borde ha anvisats 2 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslagit för 2026.

Sammantaget hade jag velat anvisa 2 000 000 kronor mer än regeringen till utgiftsområde 19 för 2026.

4. Statens budget inom utgiftsområde 19 (MP)

Katarina Luhr (MP) anför:

Riksdagsmajoriteten har i det första steget av budgetprocessen gett budgetpolitiken en annan inriktning än den som jag velat se. Miljöpartiets förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den beslutade nivån. Jag väljer därför att avstå från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 19. Miljöpartiets budgetalternativ bör ses som en helhet där inte någon del kan brytas ut och behandlas isolerat. Miljöpartiets förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2025/26:3770. Motionen behandlas i betänkande 2025/26:FiU1, och partiets samlade förslag framgår av reservation 8 i det betänkandet. Miljöpartiets budgetalternativ när det gäller utgiftsområde 19 framgår av kommittémotion 2025/26:3781. I detta särskilda yttrande vill jag kort redogöra för min syn på politikens inriktning för utgiftsområdet och det budgetalternativ som presenteras i den sistnämnda motionen.

Målet för den regionala utvecklingspolitiken är utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet. Jag anser att fokus inom den regionala utvecklingspolitiken bör ligga på att ge Sveriges landsbygder goda förutsättningar att utveckla affärsmodeller och verksamheter som bidrar till en hållbar samhällsutveckling och att uppfylla Sveriges miljö- och klimatmål. Sveriges landsbygder har en nyckelroll i omställningen till ett mer hållbart samhälle.

Det är vidare min uppfattning att man ska kunna leva, jobba och driva företag i hela Sverige och alla ska kunna lita på att samhället finns där för dem. Det innebär att man oavsett var man bor och hur mycket man tjänar ska ha tillgång till den offentliga och kommersiella service som krävs för att kunna leva ett fungerande liv. Det är således min mening att en grundläggande förutsättning för en hållbar samhällsutveckling är tillgången till offentlig och kommersiell service.

Jag vill därför påminna om att jag och andra företrädare för Miljöpartiet lämnat förslag på insatser inom andra utgiftsområden som syftar till att stärka gles- och landsbygder. Här vill jag särskilt nämna att mitt parti inom ramen för utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning föreslagit att Statens servicekontor ska tillföras 40 miljoner kronor mer än enligt regeringens förslag 2026. Via Statens servicekontor kan invånare få stöd och vägledning när det gäller tjänster från bl.a. Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten. Servicekontoren spelar därför en viktig roll i att tillhandahålla service i gles- och landsbygder samt i socialt utsatta områden.

Jag menar därutöver att ett nytt anslag borde ha införts inom utgiftsområde 19 för ett tvåårigt stöd, s.k. Landsbygdsavtal, i syfte att ytterligare stärka tillgången till service och främja hållbara transporter på landsbygder och att 300 miljoner kronor borde ha tilldelats stödet för 2026. Stödet skulle innebära en statlig medfinansiering för landsbygdskommuner, regioner och privata aktörer som vill ingå kontrakt för att skapa bättre alternativ för hållbart resande och minska transportbehovet på landsbygderna. Landsbygdsavtal skulle bl.a. omfatta satsningar på bibehållen eller förbättrad lokal kommersiell service, grannskapskontor och förstärkt digital tillgänglighet. Därtill skulle det föreslagna stödet även innefatta satsningar på kollektivtrafik i glesbygder, bättre förutsättningar för cykelpendling och smarta mobilitetslösningar inklusive anropsstyrd kollektivtrafik.

Sammantaget hade jag velat anvisa 300 000 000 kronor mer än regeringen till utgiftsområde 19 för 2026.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2025/26:1 Budgetpropositionen för 2026 utgiftsområde 19:

1. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2026 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling enligt tabell 1.1.
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Motioner från allmänna motionstiden 2025/26

2025/26:3172 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

Riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2025/26:3595 av Fredrik Olovsson m.fl. (S):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2025/26:3748 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C):

Riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling enligt förslaget i tabellen i motionen.

2025/26:3781 av Katarina Luhr m.fl. (MP):

Riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling enligt förslaget i tabell A i motionen.

BILAGA 2

Regeringens och motionärernas
anslagsförslag

Anslag för 2026 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling

Tusental kronor

Anslag		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
			S	V	C	MP
1:1	Regionala utvecklings- åtgärder	2 167 337	120 000	70 000	2 000	±0
1:2	Transportbidrag	455 864	±0	±0	±0	±0
1:3	Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021– 2027	2 251 000	±0	±0	±0	±0
<i>Förslag till anslag utöver regeringens förslag</i>						
99:1	Landsbygdsavtal	±0	±0	±0	±0	300 000
Summa anslag inom utgiftsområdet		4 874 201	120 000	70 000	2 000	300 000

BILAGA 3

Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden

Det har inte väckts några motioner med anledning av regeringens förslag till beställningsbemyndiganden.

Beställningsbemyndiganden för 2026 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Tidsperiod
1:1 Regionala utvecklingsåtgärder	3 820 000	2027–2032
1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021–2027	4 900 000	2027–2030
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	8 720 000	